METSA
MATKARADA
BALTIC FOREST HIKING

Metsa matkarada on läbi Balti riikide kulgev kaugmatkarada, mis läbib Eesti, Läti ja Leedu metsasemaid alasid, rahvusparke ja teisi kaitsealasid. Matkaraja lõigud on erineva raskusastmega, igaüks endale valida sobivaima. Riia ja Tallinna vaheline matkarada on jaotatud 50 lõiguks. Metsa matkarada on osa rahvusvahelisest Euroopa pikamaarajast E11.

Iga rajalõik ehk päevateekond on umbes 20 km pikk.

Pikkus: u 2100 km
Leedus – 751 km
Lätis – 625 km
Eestis – 720 km
www.baltictrails.eu

The Forest Trail is a long-distance hiking route in the Baltic States that leads through the most forested lands and national parks of Lithuania, Latvia and Estonia. The different trail sections have different degrees of difficulty, so everyone can choose the distance best suited for them. Forest trail is designed as a part of the international European long-distance hiking route E11.

One day distance is approximately 20 km.

Length: ~ 2100 km
in Lithuania – 751 km
in Latvia – 625 km
in Estonia – 720 km
www.baltictrails.eu

Vana-Vastseliina piirkond asub maastikuliselt Haanja kõrgustiku kirdeosas, halduslikult Võromaa ja Setomaa piiril. Setomaale ulatuv idapoolne kõrgustikuosa kannab Vaaksaare kõrgustiku nime. Selle kõrgeim tipp on Kuksina mägi (212 m ü.m.p.), tuntuim aga Meremäe mägi Kalatsova külas, mille 204-meetrisesse tippu on ehitatud vaatetorn. Vaaksaare kõrgustikku iseloomustavad suured mõhnad ja ulatuslikud moreenkünnised, kus on hea põldu harida. Seepärast valdavad kõrgustiku selles osas põllumaad.

Vana-Vastseliina ise asub aga Haanja kõrgustikku lõikunud Vastseliina nõos. Nõgu laieneb põhja suunas ja selles voolab Piusa jõe kiire langusega ja arvukate veskikohtadega keskjooks, mis on tuntud kui Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala. 21 km lõigul Vana-Vastseliina ja Tamme vahel töötas enne Teist maailmasõda neliteist veskit – siin oligi neid kõige tihedamalt. Kokku oli Piusa jõel ligi 40 vesiveskit! Piusa on Eesti suurima languga jõgi, mille lähte ja suudme kõrguste vahe on 214 m. Maastikukaitsealal olevas lõigus on jõe lang 70 meetrit, seega 3,3 m/km. Vana-Vastseliinast kuni Võmmorskini on Piusa ka Setomaa ja Eestimaa vaheline piirijõgi.

Metsa matkarada suundubki siit Piusa jõe ürgorgu ning kattub osaliselt samanimelise RMK matkarajaga, mille kogupikkus on 15 km. Raja äärde jäävad arvukad liivakivipaljandid, sh Eesti kõrgeim Devoni liivakivipaljand, Härma Ülemine ehk Mäemine ehk Keldre müür, kus paljanduva liivakiviseina kõrgus ulatub 30 meetrini.

Teises suunas, Tsiistre poole liikudes jõuab metsa matkarada Haanja kõrgustiku südamele lähemale ja maastik on metsane. Tsiistre pool ilmestavad maastikku ka väikesed põllulapid ja hajaküla d.

Siin olles aga kasuta kindlasti võimalust ja tutvu Vastseliina piiskopilinnuse keskaja elamuskeskusega. Kompleksi kuuluvad linnusevaremed ja 14. sajandist pärit pühakoht, keskaja elamuskeskus ja palverännumaja, mõisapark ja matkarajad ning teeliste kabel. Vastseliina piiskopilinnus on Pirita kloostrist algava palverännu tee sihtkohaks (www.palverand.ee).

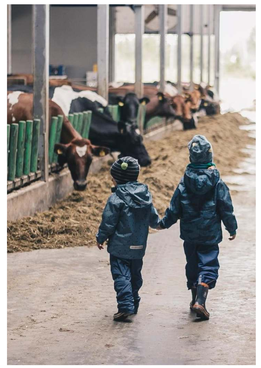

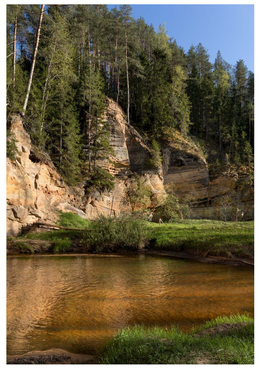

The area of Vana-Vastseliina is located in the northeastern part of the Haanja Upland, on the administrative border of Setomaa and Võromaa. The eastern part that stretches to Meremäe features several high hilltops, including the Meremägi Hill (204 m), which has a look-out tower on top. The area is mostly used as agricultural land.

Vana-Vastseliina itself is situated in a basin cut into the Haanja Upland. The basin broadens towards the north. The middle course of the Piusa river runs in the bottom of the basin. This section of the river features a high fall and numerous watermills and is protected as the Piusa river landscape protection area. There used to be 14 watermills working in this 21 km section of the river. In total, the Piusa River had about 40 watermills before World War II. Piusa has the highest fall among Estonian rivers – 214 m from start to mouth. The river is also a border river between Setomaa and Estonia in the section between Vana-Vastseliina and Võmmorski.

The Forest Trail will now lead you to the abovementioned river valley. There are numerous Devonian sandstone denudations along the coast, including Estonia's highest sandstone cliff that reaches 43 m above the river. If you chose another direction and head south, the Forest Trail will run towards Tsiistre, slowly ascending towards the center of the Haanja Upland. The landscape is forested. Around Tsiistre, the landscape is characterized by fields and small solitary farmsteads.

While in Vana-Vastseliina, use the opportunity and be sure to introduce yourself with the entertainment center of the Vastseliina Episcopal Castle. The complex includes the ruins of the fortress and a sanctuary from the 14th century, a medieval entertainment center and pilgrim house, as well as manor park, hiking trails, and a small chapel. The Vastseliina Episcopal Castle is the final destination of the Pilgrim's route starting from the Pirita Convent (www.palverand.ee).

VAATAMISVÄÄRSUSED

1 **Haanja looduspark.** Ligikaudu 18% looduspargi territooriumist asub kõrgemal kui 250 meetrit merepinnast. Siin asuvad Baltimaade kõrgeim tipp Suur Munamägi (317,4 m) ja Eesti sügavaim järv Rõuge Suurjärv (38 m).
GPS: 57.7166, 27.0499

2 **National Geographicu kollane aken Haanjas**.
GPS: 57.71374, 27.05497

3 **Suur Munamägi.** Baltikumi kõrgeim punkt (317,4 m) pakub külastajatele suurepärase vaate Eesti loodusele.
GPS: 57.71397, 27.05994

4 **Haanja puhke- ja spordikeskus.** Murdmaasuusarajad nii algajatele kui ka kogenud suusatajatele.
GPS 57.7227, 27.0488

5 **Haanja kettagolfi *(disc golf)* park.** Pargis on peaaegu 2 km pikkusel rajal kokku 18 korvi.
GPS: 57.7227, 27.04888

6 **Tsiistre linamuuseum.** Muuseumisse on kokku kogutud kiulinaga seotud pärimus ja vajalikud tööriistad. Muuseumis on eraldi väljapanek Prastuli talu väärika ajaloo kohta.
GPS: 57.65432, 27.19228

7 **Nopri talu.** Nopri talu toodang – piim, jogurt, hapukoor, juustud, võided, kohupiimakreemid, smuutid jpm – on kohalik, vähetöödeldud ja tervislik.
GPS: 57.6475, 27.2019

8 **Kirikumäe järv.** Metsa- ja niidukooslused.
GPS: 57.68731, 27.25210

9 **National Geographicu kollane aken Vana-Vastseliinas.**
GPS: 57.72910, 27.36219

10 **Piusa jõe ürgorg ja Härma müürid.** Jõeorus asub Eesti kõrgeim liivakivipaljand: 43 m kõrguse orupervega Härmä Ülemine müürmägi ehk Keldre müür. GPS: 57.79475, 27.36323

11 **National Geographicu kollane aken Obinitsas.**
GPS: 57.810062, 27.439529

12 **Seto ateljee-galerii**. Vanem ja kaasaegne seto kunst, sh kunsti ja käsitöö müük.
+372 5117361; GPS: 57.80974, 27.43965

13 **Obinitsa muuseum.** Muuseumis saab hea ülevaate Setomaa omapärasest kultuurist ja ajaloost, rahvaröivastest ja seto leelost.
+372 56227732; GPS: 57.80978, 27.44289

14 **Lauluema kuju.** Obinitsa paisjärve pervel seisab mälestusmärk kõikidele Setomaa lauluemadele.
GPS: 57.81115, 27.44695

15 **Obinitsa kirik ja kalmistu.** Rajatud 1952. a. Obinitsa kalmistule on järjepanu maetud vähemalt 1500 aastat.
GPS: 57.81525, 27.44247

TURISMIINFO
WWW.VISITVORU.EE
WWW.VISITSETOMAA.EE

WORTH SEEING

1 **Haanja Nature Park.** Roughly 18% of the territory of the nature park lies more than 250 meters above the sea level. Here, one can find the highest peak in the Baltics, Suur Munamägi Hill (317.4 m) and the deepest lake in Estonia, Lake Rõuge Suurjärv (38 m). GPS: 57.7166, 27.0499

2 **National Geographic yellow window in Haanja.** GPS: 57.71374, 27.05497

3 **Suur Munamägi Hill.** 317.4 m above the sea level, is the highest point of the Baltics and provides its visitors with a splendid 50 km range view of the Estonian nature. GPS: 57.71397, 27.05994

4 **Haanja recreation and sports centre.** The skiing slopes and cross-country skiing for beginners and experienced skiers alike.
GPS 57.7227, 27.0488

5 **Haanja disc golf park**. A total of 18 baskets on a course of almost 2 km.
GPS: 57.7227, 27.04888

6 **Tsiistre Flax Museum.** The museum has a collection of folk linen and tools needed to process flax. Exhibition about the history of the farm.
GPS: 57.65432, 27.19228

7 **Nopri dairy farm and shop**. The produce of the Nopri Farm - cheese, curds, yogurt, cottage cheese and other milk products - is local, healthy and tasty.
GPS: 57.6475, 27.2019

8 **Lake Kirikumäe.** Forest and meadow communities.
GPS: 57.68731, 27.25210

9 **National Geographic yellow window in Vana-Vastseliina.**
GPS: 57.72910, 27.36219

10 **Härma Walls (sandstone outcrops) in the Piusa River primeval valley**. The Upper Härma Wall is Estonia's highest Devonian sandstone outcrop (43 m). GPS: 57.79475, 27.36323

11 **National Geographic yellow window in Obinitsa.**
GPS: 57.810062, 27.439529

12 **Seto Studio-Gallery.** Older and contemporary Seto art and folk art, the sale of arts and crafts.
+372 5117361; GPS: 57.80974, 27.43965

13 **Obinitsa Museum.** The museum gives a good overview of the unique culture, history, national costumes and traditional singing of the Seto people.
+372 56227732; GPS: 57.80978, 27.44289

14 **Singing Mother monument.** A memorial to all the "singing mothers" of Setomaa.
GPS: 57.81115, 27.44695

15 **Obinitsa church and cemetery.** The church was built in 1952 and the cemetery is at least 1,500 years old.
GPS: 57.81525, 27.44247

TOURISM INFORMATION
WWW.VISITVORU.EE
WWW.VISITSETOMAA.EE

HEA TEADA ! / GOOD TO KNOW!

- Lähimad toidupoed asuvad Obinitsas (15 km) ja Vastseliina alevikus (5,5 km). 18. päevateekonna lõpus asub Nopri talupood.
- Vana-Vasteliina piiskopilinnuse ehk elamuskeskuse territooriumile sisenemisel kehtivad lisatasud.

- The closest food stores are located in Obinitsa (15 km) and in Vastseliina settlement (5.5 km). Nopri Farm store is located at the end of day 18.
- When entering the Episcopal Castle grounds, additional fees will apply.

TSIISTRE–VANA-VASTSELIINA, 19 km

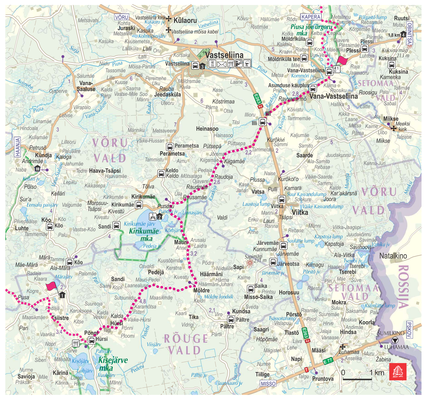

VANA-VASTSELIINA–KOLODOVITSA, 26 km

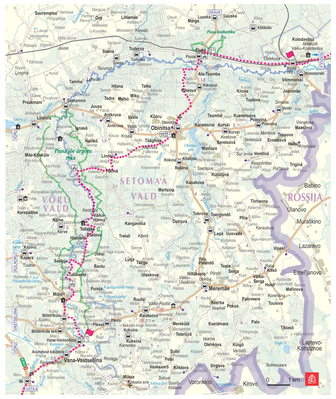

WWW.BALTICTRAILS.EU

VÕRUMAA

TURISMIINFO
+372 5682 1268
turism@setomaa.ee
www.visitsetomaa.ee

EESTI MAATURISM
ESTONIAN RURAL TOURISM

Interreg Central Baltic

EUROPEAN UNION
European Regional Development Fund

HÄDAABINUMBER
EMERGENCY 112